

NABÍDKA PUBLIKACE ČHMÚ

Libor Elleder

PROXYDATA V HYDROLOGII

ŘADA PRAŽSKÝCH POVODŇOVÝCH KULMINACÍ 1118–1825

Praha: ČHMÚ 2016, 106 stran, formát: A4, cena 175 Kč
ISBN 978-80-87577-44-8

Cílem této knihy je poukázat na význam proxydat. V konkrétním případě na jejich význam **pro hydrologii a vodní hospodářství**. Historická hydrologie, jejímž předmětem proxydata jsou, nabízí škálu postupů vedoucích k extrapolaci poznatků o hydrologických jevech do poměrně vzdálené minulosti.

Práce obsahuje rešerši na dané téma, zaměřenou zejména **na způsoby a historii záznamů hydrometeorologických jevů, vznik historické hydrologie, její metodologii a možnosti**. Vlastní práce je zaměřena především na využití již vyzkoušených metod. Přináší však i nové metodologické přístupy, jako jsou rekonstrukce kulminačních průtoků, rekonstrukce hydrogramů historických povodní, aj. **Hlavním cílem bylo odvození řady odhadnutých kulminačních průtoků v Praze pro období 1118–2002**. Prakticky to znamenalo navázat na dřívější výsledky publikované ve formě chronologií interpretovaných a prověřených dokumentárních zdrojů. Tyto zdroje byly doplněny o opravené klementinské záznamy vodních stavů. Byly využity nově zaměřené epigrafické doklady a na základě popisů starších povodní byla provedena analýza záplav historického terénu Prahy. S pomocí nových postupů a zdrojů bylo možné provést rekonstrukci průběhu povodní např. v letech 1582, 1784, 1830, 1876. Veškerá data dotýkající se historické hydrologie byla soustředěna do autorem rozvíjené původní databáze Krolmus.

Délka řady umožnila z dlouhodobého hlediska sledovat kolísání zavedených sezónálních typů povodní. Jako významná byla prokázána frekvence výskytu u extrémních povodní v závislosti na 179letém cyklu pohybu Slunce vůči středu sluneční soustavy (SIM). Ukázalo se, že alespoň v průběhu posledních šesti period cyklu (kryjí se s devíti stoletími, které řada reprezentuje) dochází ke kumulaci povodní v prvních 70 letech a jejich úbytku na konci cyklu. Tím se vytváří opakovaně nebezpečná situace průběžného slábnutí frekvence extrémních povodní vystřídaná později jejím skokovým nárůstem. Důsledky tohoto efektu jsme zažili patrně naposledy v r. 2002.

